

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Politica și ziaristica.

(b.) La noi Români în general se confundă două noțiuni esențial diferite: politica cu ziaristica. Această confundare a scopului politic cu mijloacele lui de acțiune naște pe urmă și confuziunea de idei atât de divergentă în opiniunea noastră publică.

Politica noastră națională este de mult stabilită prin necesitățile reale, cari ne-au determinat să pretindem garanțiile unei existențe culturale și economice, ca element românesc în statul ungar, și posibilitatea unei dezvoltări normale, nestingherite artificial, ca factor de civilizațiune, drept care s'a dovedit poporul românesc dintre Tisa și Carpați.

Acesta este pe scurt întreg programul nostru național, în care nu s'a făcut nici o modificare decând a fost ridicat de obștea românească ca drapel al aspirațiilor noastre naționale românești în terile de sub coroana sfântului Ștefan.

Giranții acestui program este întreaga obște românească din statul ungar, iar executarea lui este încredințată comitetului partidului național român din Ungaria.

Politica actuală a Românilor din Ungaria se face exclusiv prin comitetul nostru național, recunoscut de singurul factor competent de a trata chestiuni politice cu guvernul țării noastre, care de fapt a și tratat cu el, recunoscându-i dreptul de existență.

Politica noastră deci o poate face numai comitetul nostru național.

Ziaristica noastră, de altă parte, poate aproba politica ce o face comitetul, sau poate să dificulteze una sau alta, sau chiar se aibe o atitudine contrară vederilor comitetului național. Ziaristica eserciază controla!

Ziaristica însă nu poate face politică efectivă în girul propriu, ci poate numai se spriginească prin scrisul ei acțiunea comitetului nostru național, sau se o critice din puncte de vedere de tactică. Poate se-i ceară un mai sanguinic mers al afacerilor naționale, sau poate din contră să aibe păreri mai tolerante, când comitetul ar fi condus de o acțiune prea riscantă și primejdioasă intereselor obștei.

Astăzi în inimile Românilor din Ungaria nu există nici un moment de nemulțumire cu activitatea comitetului nostru național, care în momentele de față nu poate fi alta, decât așteptarea în liniște a desfășurării marilor evenimente prin cari trece patria noastră, și alinarea efectivă a nevoilor populațiunii noastre, prin acțiuni de binefacere și ajutorare, pe cari domnul președinte al clubului parlamentar român, Dr. Teodor Mihali, împreună cu alții, le conduce spre binele neamului întreg, dela începutul războiului.

Că și această nobilă acțiune, singura posibilă în momentele de față a comitetului nostru național, și-a găsit voci de detractare în ziaristica româ-

nească, este destul de dureros. Nu a fost ziaristica noastră aceasta, ci un singur ziar din — România, și și acela inspirat, durere, de câțiva din cei foști odată ai noștri.

Dar, cum am zis, politica unui popor nu o face ziaristul, ci omul politic autorizat, precum și politica unui stat se face de către organele lui constituționale. Și orice s'ar scrie prin ziarele de dincolo de zăriști, n'are să ne facă se deviem dela conduita noastră politică, pe care stă semnatura oamenilor noștri autorizați de aici.

Avem ferma convingere, că noi Români din statul ungar suntem la postul nostru. Apărăm astăzi cu sângele nostru existența noastră și viitorul urmașilor noștri din patria noastră străbună. Iar fruntașii noștri politici stau veghe neadormită pentru realizarea aspirațiilor noastre legitime din acest colț al Europei, ce azi se frământă pentru a eși prefăcut din marele războiu.

Politica noastră tradițională nu o vor schimba cei câțiva, foarte puțini, cari au părăsit posturile lor de onoare națională, nici prin defaimări la adresa noastră, nici prin amenințări asupra politicei guvernului României și asupra Suveranului ei.

Ziaristica în România e liberă să scrie ce-i place, și noi Români de aici încă suntem liberi să ne aranjăm soarta așa cum o dictează interesele noastre, în cadrul posibilității politice. Căci cum a zis Bismarck: *«Politica este — maximul posibilității...»* La acest maxim noi nu vom renunța nici odată.

În schimb refugiații noștri pot să facă ziaristică până la cel mai fantozic imposibil; a face însă politica noastră, la aceasta nu mai au nici un titlu de drept, ca expatriați din liberă voie!

De aceea, ori ce s'ar scrie prin gazetele românești asupra politicei noastre, că e bună, sau e rea, asta n'are să ne impoarte pe noi cei de acasă. Ori ce om rezonabil va ști deschilini politica de gazetărie, și astfel nu va fi sedus de aparente înșelătoare, ci se va conduce de singura busolă indeviabilă, care este tradiționala noastră politică dinastică și românească, reprezentată prin comitetul nostru național, prin clerul nostru înalt, și prin întreaga obște românească, prin ceice în aceste vremuri furtunoase stau toți neclintii la posturile lor. Ceice voiau se dee altă îndrumare, altă direcție politicei noastre, să fi rămas acasă, între noi, și să fi căutat să ne convingă despre necesitatea acceptării ei. Ca fugari însă, dela adăposturi bune, nu au nici un drept să ne critice și să ne atace conducătorii. Când vor face greșeli, vom ști să-i tragem la răspundere, noi, ceice am rămas acasă, credincioși tronului, patriei, dar și poporului, care tocmai în aceste zile grele are cea mai mare trebuință de povețele intelectualilor sei.

Moștenitorul de tron general. Maiestatea Sa, Monarhul nostru, a înaintat la rangul de general de brigadă și de vice-admiral pe Al-teța Sa, Arhiducele Carol Francisc Iosif, moștenitorul nostru de tron, conferindu-i totodată și crucea mare a ordinului Sfântul Ștefan.

România și tripla alianță. S'a făcut vorbă prin ziare de mai multeori, că România e legată prin contract de tripla alianță de lungă vreme, prin urmare ea nu poate se între în războiu alături cu antanta, ci numai cu puterile centrale. Domnul Basilescu, profesor universitar în București, lămurește acum chestia în coloanele unui ziar francez, afirmând, că da, a existat un contract, pe care l'a legat regele Carol cu tripla alianță, dar el, personal, fără semnatura ministrului president român și fără nici o ratificare din partea parlamentului român. Contractul acesta însă, legat cu tripla alianță, care astăzi nu mai există, — dela moartea regelui Carol nu mai are nici o importanță, decât cel mult istorică. Prin urmare, mâinile României sunt libere, nu stă regatul român în nici un fel de obligamente față de nime, decât numai față de viitorul seu propriu.

Trivialitățile «Epocei». În ziarul «Epoca» din București scriu fugarii noștri, criticându-ne, batjocorindu-ne și insultându-ne, fiindcă noi nu suntem ca ei, lași, necredincioși patriei și tronului, și mai ales fiindcă nu facem revoluție, ca se curg sânge în Ardeal, bine înțeles, sângele nostru, al celor de acasă, nu al lor, al fugarilor. Sub titlu de sus le răspunde în ton energic și «Românul» din Arad acestor clowni, în numărul de Sâmbătă, încheind articolul astfel: «Facem apel energic «Epocei», în numele solidarității culturale a neamului românesc, să înceteze acțiunea destructivă, începută în coloanele ei, iar în cazul, când invectivele vânturate prin «Epoca» nu și vor închide pleoapele: *partidul național român din Ungaria și Ardeal are în mână câțiva aduși, cu cari va câștiga definitiv partida ce o joacă unii, din interes, nu numai egocentric, dar și fratrofob.*

Succesele Italiei. În ultima întrunire publică din București, aranjată în scopul reclamării intrării României în acțiune, din partea acelora, cari n'au dat până acuma României nici soldați, nici bani pentru procurarea de arme și muniții, ci și-au oferit României numai prețiosul lor stomac pentru a fi săturat din munca altora, — un orator festiv și-a bătut joc de Italia, trimițându-i călduroase salutări pentru «splendidele succese», pe cari le are pe câmpul de războiu. Cam tot pe atunci însă o foaie engleză stabilea aceste frumoase succese pe scurt în constatarea făcută, că «situația italienilor devine din zi în zi tot mai critică. Nici într'un loc de pe întregul front n'au avut nici cel mai modest succes. Speranțele cele mari ale antantei, legate de intervenția Italiei, sunt nimicite de tot. Aceasta e desamăgirea cea mai mare, care a putut să atingă puterile din antantă...» Și rublagii din București trimit calde felicitări pentru înfăptuirea idealului lor, celorce în curs de două luni n'au putut să arete nici cel mai modest succes pe câmpul de războiu!..

Gheorghe Barițiu,

intemeietorul ziaristicii române din Ardeal.

Studiul dlui Dr. Ioan Lupas, publicat în revista „Történeti Szemle” Nr. 3 a. 1915.

In aceste vremuri, când armele ucigătoare și-au rezervat dreptul exclusiv de a rezolvi conflictele dintre popoare, duhul războinic a cuprins și pe ceice dezvoltându-și activitatea sub specie aeternitatis se credeau liberi de orice patimă.

S'a văzut astfel, cum oameni de cea mai înaltă valoare intelectuală și-au părăsit seninătatea olimpică a științei reci și obiective, și coborând în arena războiului au intrat în danțul macabru cu formidabile arme... științifice, pe cari le agită nervos în potriiva dușmanilor patriei lor.

Trebuie deci să salutăm cu deosebită bucurie orice apariție de activitate intelectuală ce păstrează o notă calmă și senină în aceste vremuri tulburi.

Intre aceste putem număra și revista istorică maghiară „Történeti Szemle”, care în nr. 3 al anului curent publică din peana păr. protopop Dr. Ioan Lupas un articol remarcabil asupra activității de ziarist a lui Gheorghe Barițiu.

Lucrarea aceasta nu este un simplu extras al conferinței ținute la „Asociație” sau al volumului publicat ca același subiect.

Scriind pentru un public străin autorul a fost silit să aibă în vedere ideile aperceptive și sentimentele publicului cărui se adresează.

Se știe, că publicul maghiar, ba chiar oamenii de știință, au informații puține, și acelea tendențioase și false despre trecutul nostru literar și cultural și despre uriașele eforturi spre mai bine ale înaintașilor nostri.

Nu vom căuta acum să stabilim responsabilități, constatăm numai, că cu acest prilej păr. Lupas în legătură cu subiectul, dă o seamă de informații precise și clare din istoria noastră culturală, stabilind și restabilind adevăruri de sigur necunoscute publicului maghiar.

În introducere arată rolul precumpănitor al ardelenilor în dezvoltarea literaturii și culturii românești.

De aici din Ardeal a pornit, în urma încercărilor de reformă, curentul național în biserică, și tot de aici, ca o urmare a unirii, s'au ridicat școalele din Blaj, cari au crescut generații întregi de luptători pentru redșteptarea națională.

Intre aceștia se numără și Barițiu.

Deși Barițiu este propriu zis intemeietorul ziaristicii noastre, noi am avut pressă periodică și înainte de el.

Pentru cetitorii maghiari va fi o revelație informația, că revista „Biblioteca românească” a lui Carcalechi avea în 1830 încă 1000 de abonați.

Se expun apoi silințele cu cari a întemeiat diferitele ziare și reviste, grutățile cu cari le a susținut, precum și ideile depuse în ele, vastul program de muncă culturală, neimplinit nici până în ziua de azi.

La urmă se relevă activitatea lui Barișiu la „Asociațiune“, al cărei secretar a fost vreme de 23 ani și președintele ei 5 ani.

Activitatea lui Barișiu a fost a unui naționalist intransigent. Cunoșcând deci sentimentele puțin prietenești ale cetitorilor față de astfel de subiecte, autorul a fost silit să-și tempereze avântul și să urmeze rețeta: suaviter in forma, fortiter in re. Compară mișcarea de re-deșteptare națională a noastră cu re-nașterea literaturii și culturii maghiare, arătând, că aceleași cauze produc aceleași efecte, căci ambele au fost reacțiuni binefăcătoare împotriva tendințelor de înstreinare; iar fața de baronul Gh. Apor, care în calitate de comite suprem i-a promis în anul 1848 lui Barișiu că-l va spânzura, citează între alții aprecierea obiectivă a oamenilor de știință, d. p. a lui Iakab Elek, care consideră pe Barișiu ca pe unul dintre adevărații prietini ai culturii și libertății sociale a popoarelor din Ardeal, și ca pe unul din civilizatorii patriei noastre.

Cu toate acestea e caracteristic, că redactorul revistei nu publică articolul fără nici o rezervă, ci îl însoțește din prudență cu următoarea notiță:

„In programul acestei reviste am luat și studiarea istoriei mișcărilor naționaliste din Ungaria. Dela început ne-am gândit la literatura istorică românească și acum publicăm bucuros un studiu al unui învățat român din patrie, care zugrăvește năzuințele culturale și politice ale unui renumit scriitor român din Ungaria. Cetitorii vor recunoaște, că autorul se năzuiește spre obiectivitate. Concepția sa nu ni-o putem însuși în toate. Dar deoarece autorul pornește din ideea, că dezvoltarea Românilor din patrie este spre folosul patriei maghiare, găsim lucrarea sa potrivită pentru promovarea cunoașterii reciproce, care ar putea netezi drumul la deplină înțelegere a Maghiarilor și Românilor. Spre acest scop, dar și în interesul științei maghiare, vedem bucuros pe onoratul autor între colaboratorii revistei noastre“.

Remarcăm acest articol, pentru importanța și utilitatea lui. Căci deși în timpul din urmă au apărut lucrări mai mari în unghurește, cu informații obiective despre viața sufletească a noastră, acestea nu au importanța cuvenită, din simplul motiv, că publicul mare nu le citește.

E un fapt regretabil, dar constatat, că aceia cari formează opinia publică, își iau nutreământul spiritual numai din ziare și cel mult din reviste. Și ziarele și chiar revistele, speculând pentru senzație și tiraj sentimentele puțin nobile pe cari le-au ridicat la suprafață luptele

politice, au prezentat viața noastră sufletească exclusiv în lumina falsă a agitațiunii politice.

Este necesar însă să se arete, acolo unde se citește, adevărat în ziare și reviste, din peana oamenilor competenți, că suntem un popor cu vechi tradiții de cultură, că avem la activul nostru secole de eforturi și silințe pentru o viață sufletească mai înaltă, pe care am și dobândit-o prin jertfa vieții și a activității unei întregi serii de bărbați luminați și însufleșiți.

Numai cunoașterea acestora poate trezi în opinia publică maghiară respectul indispensabil pentru înțelegerea contemplată și de prudentul redactor al revistei „Történeti Szemle“.

Congregația comitatului Caraș-Severin.

În Lugos s'a ținut în 14 Iulie n. congregație ordinară, presădată de comitele suprem al comitatului Caraș-Severin, domnul Dr. Mező Zoltán. Ca prim obiect a fost pusă la ordinea zilei curența comitatului Murăș-Turda, în care se vestește atitudinea Italiei, care ca aliata noastră, a trecut în tabăra dușmanilor noștri și a început războiul în contra monarhiei noastre. Comitetul permanent a propus o motiune potrivită, la care a vorbit presidentul partidului guvernamental din comitat, iar din partea clubului comitatens roman a vorbit domnul Dr. Valer Branisce, rostind vorbirea următoare:

„Dacă iau cuvântul la chestia dela ordinea zilei, nu o fac nici pentru ași avea eventual ceva de spus, ce nu se cuprinde în motiunea prezentată, și nici pentru că eventual nu ași consimți cu conținutul ei, și cu atât mai puțin o fac pentru a supralicita, ci o fac din simplul motiv, ca prin faptul, că declar, că și noi aderăm la motiunea prezentată, să afirm, că în ceea ce privește împlinirea datorințelor noastre față de tron și patrie, pe lângă toate acele profunde contraste politice, cari ne despart în viața internă politică a Ungariei, nu numai nu există între noi deosebiri naționale și profesionale, dar nu există nici deosebiri politice.

Cu credința tradițională am dat eu toții ascultare cuvântului de chemare al Monarhului, adresat credincioșilor sale popoare, suspendând pentru alte vremi continuarea luptelor politice, cari ne despărțeau în tabere atât de contrare, și tocmai populațiunea comitatului nostru are cuvânt a fi mândră de faptele eroice ale fiilor sei, pe cari i a distins suprema conducere prin mențiuni onorifice și prea înalte laude. Regimentele noastre de casă, al 8-lea de honvezi, cunoscute în Cartea de aur a armatei sub numele „Honvezii de Lugos“, regimentul comun de infanterie nr. 43, urmașul falnicului regiment grănițeresc românobanatic nr. 13, regimentul nostru de artilerie nr. 21, au fost lăudate din loc înalt pentru eroismul lor și lauda ni s'a trimis dela locurile competente, în limba română, și o dăm publicității.

Această dovadă a faptei vorbește mai elocvent decât ori-ce ticleure de vorbe frumoase sunătoare. Am dat dela început această dovadă și o vom da până la sfârșit, în acea sfântă convingere, că prin această

jertfă mare punem temeliea unui viitor mai bun, mai fericit, mai liber și mai demn de conviețuirea pacinică în bună înțelegere a popoarelor distincte, cari de soarte și istorie sunt menite, ca aici, umăr la umăr, să așeze cele mai bune forțe și energii ale lor pentru progresul în bunăstare, în lumină și libertate!“

Prim-comitele declară motiunea primită cu unanimitate, având a prezenta la treptele înaltului tron omagii de supunere și însuflețire ala comitatului.

Preparandia de fete din Gherla.

La 1 Septembrie a. c. se deschide noua preparandie gr.-cat. română din Gherla, și anume, cursul prim.

După cum ni se comunică, la acest curs vor fi primite 30 eleve, cari vor fi îndatorate să locuiască în internatul institutului și numai în cazuri excepționale se va concede elevelor să poată locui în oraș.

Elevele, cari voiesc să fie primite, au să recurgă la Ordinariatul diecezan până în 9 August a. c. și să dovedească:

1. cu carte de botez, că în luna Iunie a. c. au împlinit vârsta de 14 ani și n'au trecut de 18 ani;

2. cu testimoniu școlar, că au absolvit cu succes patru clase de școală civilă, reală, gimnasiu sau de școală superioară de fete și dacă recurenta a fost dispensată dela cutare obiect de învățământ la acele școli, din acel obiect va avea să facă examen de primire;

3. cu certificat dat de medic oficios, că este sănătoasă, întregă și aptă pentru cariera pedagogică, alăturând și certificat de revaccinare;

4. cu atestat dela oficiul parohial competent, că dela absolvirea studiilor a dovedit purtare morală exemplară.

Recursul să se provadă cu timbru de 1 cor., aceluzele cu timbru de 30 fileri. Dacă se alătură atestat de paupertate, datat din acest an, recursul și aceluzele sunt scutite de timbru.

Orfanele de preoți cu atestat de paupertate pot să recurgă și pentru ajutor din fondurile diecezane orfanotrofiale.

Taxa internatului e 400 coroane și se plătește înainte în patru sau două rate. La înscriere se vor prezenta elevele cu rezoluțiunea Ordinariatului. Însoțite de părinții sau îngrijitorii lor și vor plăti didactru de 100 coroane, taxă de înscriere 10 coroane și pentru fondul de penzie 12 coroane.

Elevele, cari vor fi primite în internat, vor aduce cu sine: 1 plapomă de învâlit cu 3 cuverte, 1 învâitoare de pat albă, 1 învâitoare de pat albă, 1 tol, 2 perini și 4 fete albe. 1 covora de pat, 3 ciarșafuri, 3 ștergare, 3 servetele, 2 pepteni, perii de dinți, de haine, albituri câte 1/2 duzină din fie care, 2 fuste de iarnă și 2 de vară, ciorapi și batiste câte 1 duzină, 1 parapleu, încălțăminte trebuincioasă, pălărie de vară și de iarnă, manta de primăvară și de iarnă, 2 haine de casă și 1 toaletă de plimbare; fară de aceste aici își vor pregăti câte 2 surte în forma unei haine, cari toate le vor preda pelărgă inventar scris în 2 exemplare și vor rămânea în proprietatea lor.

Pentru uniformitatea îmbrăcămintei elevelor, numai pe anul viitor se va face îngrijire din partea internatului.

Războiul.

Dela frontul italian n'am primit știri, decât despre noue atacuri ale trupelor italiene asupra pozițiilor trupelor noastre, cari însă au fost toate respinse. Pe acest front nu e nici o schimbare. Focul de artilerie e viu însă pe întregul front. La frontul dela apus asemenea nu e nici o schimbare. Nemții sunt pretutindenea în favor. Ofensiva Francezilor nu succede nici unde.

În Galizia și Polonia rusească s'a început o nouă ofensivă din partea trupelor aliate, pe întregul front. Armata mareșalului Hindenburg a atacat pe Ruși cu frumos succes. Tot așa și celelalte armate, cari operează în contra Rușilor. Într'un loc trei linii de apărare au fost luate una după alta cu asalt dela Ruși. Într'alt loc șapte asalturi au fost date asupra Rușilor, cari au trebuit în cele din urmă să-și părăsească pozițiile bune. Peste 20.000 de Ruși au ajuns de nou în captivitate, cu 100 ofițeri. Rușii au pierdut multe tunuri și mitraliere. Nemții sunt acum foarte aproape de Varșovia, iar celelalte armate aliate au înaintat frumos pe întreaga linie. Fiind ofensiva în curgere pe frontul întreg, ne putem aștepta în curând la știri însemnate și la tot cazul îmbucurătoare.

NOUȚĂȚI.

Promoțiune. În vederea îndelungatelor servicii bune, pe cari le-a adus bisericii și neamului, în deosebi culturii naționale române, — Preacuvioșia Sa, Protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca, directorul seminarului «Andreian», a fost înaintat eri, Duminecă, la sfânta liturgie, în înalta demnitate de *Arhimandrit*, din partea Escelenței Sale, a Înaltpreasfințitului nostru Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu. Ceice știu să aprecieze munca și corectitatea, însușiri omenești atât de rari în zilele noastre, se vor bucura, cu noi împreună, de aceasta binemeritată înaintare.

Eroii noștri. A căzut pe câmpul de război, murind moarte de erou, căpitanul Ioan Goșa. Pentru odihna sufletului eroului nostru s'a celebrat eri, Duminecă, un parastas solemn în catedrala din Arad.

† Arhiducesa Maria, văduva Arhiducelui-Ramer, mort înainte cu câțiva ani, a decedat, după scurte suferințe, în urma bătrânețelor, în Baden, unde își avea domiciliul, în etate de 90 ani.

FOIȘOARĂ.

Un capitol din Monografia Săliștei.

(1 Aug. 1914 — 1 Iulie 1915.)

Sunt puține comunele, despre cari în vremuri bune, de pace și de progres, să se fi scris atât de adeseori, ca despre comuna Săliște. Locuitorii ei, conduși de niște bătrâni respectuoși, cinstiți și isteți, râvnitori de fapte bune și pătrunși de simțul demnității, între altele însușiri și virtuți creștinești, cu cari i-a înzestrat Dumnezeu, au avut și partea bună de o însemnătate rară, că și-au știut alege aproape totdeauna pe povătuitorii și conducătorii lor. Și, dacă s'au găsit în trecut între ei și bărbați cu mai puțină învățătură, aceștia aveau în schimb o inimă încălzită de mult îndemnul curat, de multă dragoste și alipire de popor și fierbinte dor de muncă.

Acești intelectuali nu s'au mărginit niciodată numai la slujba lor strâns oficială. Ci pătrunși cu toții de o chemare sfântă ce va să vie mai curând sau mai târziu și pentru poporul român, de apostolatul culturii creștinești și românești, s'au apropiat și trăiau în strânsă legătură cu poporul. Înțelegători «de alcătuirea aceea întinsă și minunată», care prin mulțimea așezămintelor: religioase, culturale și economice «impletește viața unuia de a celuilalt, și face, ca orce om în felul lui să vină spre folosul celorlalți semeni cu păr-

ticea lui de făptuire», strădue fiecare cu «partea sa de daruri» la luminarea și împărțirea poporului cu tot felul de învățături. Știind să stăpânească cu deabinele sufletul poporului, știiau întotdeauna ce să le spună oamenilor, prin ce să înalte cutare sărbătoare creștinească sau națională, prin ce fel de petrecere să le îmbie prilej de veselie, de plăcere și de mângâere.

Și numai astfel se așează pietrele menite a forma temeliea de dezvoltare pentru viața de obște a Săliștenilor.

Pentru a nu ascunde talentul, ci a îndemna și a se aduce de pildă și altora pornirile bune și sănătoase, s'a scris, s'a justificat prin însaș valoarea ei, munca și hărnicia lor. Începutul, dupăcât am putut constata, îl face învățătorul de odinioară, astăzi asesor consistorial, Nicolae Ivan. Pildei sale îi urmează un șir întreg de doritori de bine: Dumitru Chirca, Dumitru Lăpădat, Dumitru A Mosora, ca cronicar fidel, Octavian Sglimbea, Iuliu Crișan ș. a.

Acest progres cultural: religios, național, social și industrial, până acum nu s'a strâns într'un mănunchiu. Nu s'au adunat diferitele datini și obiceiuri locale, în cari se reoglindește atât de frumos traiul patriarhal al străbunilor, felul de prăznuire al diferitelor praznice bisericesti și ceremonii religioase: boteze, cununii, îngropăciuni ș. a. Nu s'a scris încă o *Monografie*, care să păstreze și să hărăzască viitorimei ca o moștenire scumpă întreaga viață sufletească și materială a comunei, cu

toate abuciumările și zilele senine ce le-a avut să le îndure, și de cari s'a putut bucura în decursul vremilor, precum și dezvoltarea treptată în toate ramurile sociale și culturale. Să arăte pe de o parte nepoților și strănepoților, că Săliștea din vremea lor se deosebete mult... foarte mult, de cea da acum 50—100 de ani; iar pe de alta să le înfățișeze stăruințele nepregătate, jertfele nenumărate, râvna spre muncă și spre înaintare, mândria de săliștean, care nume îi îndeamnă pe toți a ținea vaza comunei, cinstea proprie și cu cele mai mari ostăneli și jertfe, și cari însușiri virtuozose singure au putut aduce Săliștea la treapta de înaintare în care se află astăzi.

Dacă s'a așteptat vre-odată indeplinirea îndemnilor date de conducătorii noștri culturali, bisericesti și naționali de-a scrie monografiile comunelor noastre, atunci în temelie numărului bogat de cărturari, s'a așteptat din partea Săliștei, și să așteaptă astăzi dela noi.

E adevărat, că avem o schiță istorică din partea istoricului nostru, din anii de studenție la Universitate a actualului protopop Dr. Ioan Lupaș, precum și o încercare din partea străduitorului fost învățator Dumitru Chirca, care sub titlul de «Monografie a comunei Săliște», într'un manuscris de mai multe coale, strânge tot ce a aflat după priceperea sa vrednic de păstrare.

Mi-am dat seama, că e deosebire de căpetenie în a scrie monografia unei co-

mune mari și între a unei mici. Deci înțeleg greutatea unei astfel de lucrări. Purtat însă de credința, că cu cât se va trăgăna scrierea acestei monografii, cu atât mai mult se vor pierde amintirile și tradițiunile ce azi în parte se mai pot găsi, am aflat de bine a începe o acțiune în direcțiunea aceasta, a mă interesa de strângerea întregului material trebuincios unei astfel de scrieri.

M'a încurajat mult în această mișcare și nu tocmai ușoară lucrare, dupăcum le vine unora a crede, îndemnul dat în repetite rânduri, cu prilejul conferențelor preoțești din partea părintelui protopop Dr. Ioan Lupaș tuturor preoților din tractul Săliștei, de-a scrie monografiile parohiilor, pe cari le păstoresc.

Cuprins deci cu această lucrare, care va avea să înfățișeze și prezentul până la adunarea și prelucrarea întregului material, nu mai încapă îndoială, că între paginile sale va trebui să se găsească și acele țesute din lacrimi și dureri, din suferințele anilor 1914—15, ale celui mai crâncen războiu european, care a atins în măsură însemnată pe toți locuitorii țării noastre.

Acest războiu a cerut și comunei noastre partea sa de contribuție, în jertfe de vieți omenești, de bani și de alte danii.

Coloanele ziarelor noastre, într'o vreme luni de-arândul erau pline cu dări de seamă despre jertfele aduse din diferite părți românești ale acestei monarhii, cu scopul curat de-a se scoate tot mai mult

Decorat după moarte. Vicecolonelul *Demetriu Burdea* dela regimentul de infanterie numărul 33, care a căzut ca un erou în luptele din Galiția, a fost decorat din partea *Maiestății Sale* cu crucea militară pentru merite clasa III, cu decorația de războiu, ca recunoștință pentru bravura purtare în fața dușmanului.

In vilegiatură. Din București se scrie, că regele *Ferdinand* al României va pleca la Constanta. — Reprezentantul austro-ungar la București, contele *Czernin*, se află împreună cu biroul legațiunii sale la Sinaia.

Ofițeri români decorați. Căpitanul *Teodor Sărb* și sublocotenentul *Ioan Brăilă*, ambii dela regimentul de infanterie numărul 33 din Arad, au fost decorați cu crucea militară pentru merite clasa III, cu decorația de războiu, pentru purtare vitească în fața dușmanului.

Nicolae Crăciun, sergent-major la regimentul de artilerie din Sibiu, a fost decorat cu medalia de argint clasa I, pentru vitejia dovedită în fața dușmanului. Medalia i-a pus-o pe piept arhiducele *Leopold Salvator*, într'un spital din Viena, unde zace decoratul, ca rănit. Arhiducesa *Bianca* i-a dat o tabachieră frumoasă.

Știre omorătoare. Contabilul băncii „*Bihoreana*” din Oradea-mare, *Clementie Hossu*, a murit ca stegar moarte de erou în luptele dela Lemberg. În una din zilele trecute soția sa a primit înștiințare dela comandantul regimentului despre moartea soțului ei, dar după citirea stirei a căzut și ea moartă la pământ. A omorât-o trista veste. Doi copii mici au rămas fără tată și fără mamă.

Resultatul secerișului. Cu multă bucurie primește *Neue Freie Presse* știrile despre bunul rezultat al secerișului din Ungaria. Locuitorii monarhiei vor avea bucate de ajuns până la viitorul seceriș. Planul eozle de infometare este încoronat cu o completă neizbândă. Pământul țării noastre ne dă în belșug pâinea cea de toate zilele. — Dar, deși actualul seceriș este cu mult mai favorabil, decât cel din anul trecut, este trebuință neapărată să se facă și de aici încolo o consumare economică. Orce risipă se răsbună.

Al treilea împrumut german de război. Guvernul german va cere votarea unui nou împrumut de război, și anume în 12 August, când se întrunește Reichsrathul. Se speră, că și al treilea împrumut, a cărui comisiune este plănuită pentru începutul toamnei, va da rezultatul de 9 miliarde, cât a dat împrumutul al doilea.

† **Mircea Moldovan**, student în filozofie, fiul preotului *Anania Moldovan*, după un morb greu și îndelungat, și-a dat nobilul său suflăt în mâinile Creatorului, Joi, la 2/15 Iulie 1915, la 12 ore în etate de 22 ani, împărțit fiind cu sfințele taine. Rămășițele sale pământești au fost așezate spre vecinică odihnă în cimitierul comun din Cluj Sâmbăta la 4/17 Iulie a. c. dela casa părintească (Thököly ut nr. 1.) după ritul gr. or. român. Fie-i somnul lin și memoria neuitată!

la iveală partea de contribuție a unui neam credincios de oameni. Și s'a urmărit un lucru de însemnătate. Ca să fie însă deplin, va trebui să se iee din vre-o parte inițiativa, și eu le aflui de mai chemate și mai potrivite consistențele noastre dela Sibiu și Blaj, și printr'un raport să se ceară în date generale toate jertfele și daniile de orice soi ar fi, din toate parohiile aparținătoare mitropoliilor. La un rezultat bun s'ar putea ajunge mai cu ușurință, dacă s'ar tipări și trimite la fiecare oficiu parohial câte-o coală anume pregătită, ale cărei rubrici, să cuprindă toate categoriile de jertfe, d. p. rubrica 1: câți soldați a dat comuna? (Sub soldați e a se înțelege toți cei asentați) 2. a) despre câți din aceștia se știe cu siguranță că au murit moarte de eroi? b) câți ca răniți? 3. a) câți bărbați s'au dus ca lucrători de diferite meserii; b) câți ca simpli muncitori în serviciul armatei; 4. a) câți cai s'au recrutat pentru armată; b) câte vite cornute s'au rechiziționat; 5. a) cât grâu, b) săcară, c) cucuruz, d) orz, e) ovăș ș. a. 6. a) câte căruțe, b) trăsuri, c) hamuri ș. a. 7. Câte și ce fel de lucruri s'au lucrat și dăruit pentru timpul de iarnă; 8. Cât și ce s'a făcut, ce fel de colecte s'au întreprins pentru Crucea roșie? 9. Cu câte paturi complete a contribuit comuna la spitalul răniților din apropiere sau din localitate? 10. Câte: a) saltele, b) lepede, c) perini, d) toale e) plapome, f) ștergere ș. a. de acest soi s'au strâns din comună? 11. Cu ce fel de daruri: ciorapi, batiste, țigarete, poame, cafea,

în sfârșit pâne de grâu curat. În interesul cruțării grâului și a secării, guvernul nostru a dat încă din Februarie porunca de a se mesteca făina de grâu cu făină de cucuruz și de orz. O nouă hotărâre a guvernului, publicată în 14 Iulie 1915, sistează măsura aceasta și permite (cu ziua de 1 Iulie e. c.) să se coacă earăși pâne de grâu nemestecat, sau de seacă curată. Va să zică nu mai există teama, că inimicii au să ne pună la post.

Mașine de sburat pentru armată. Guvernul României a cumpărat din Italia 30 mașine de sburat, care au să fie transportate peste Salonic la București.

Din valea dela Isonzo. Italianii, cum am anunțat, au suferit o bătaie cumplită în valea dela Isonzo. În schimb trupele noastre au stat locului cu un eroism fără păreche în istoria războaielor. Pierderile austro-ungare dispar în comparație cu cele italiene. Este interesant, că șeful statului major italian, contele *Cadorna*, în rapoartele sa'e învinuște mereu timpul nefavorabil, care turbură neîncetat operațiile vitezei sale ostiri. — Dar, din alte părți, se vestește, că în urma neizbândirii dela Isonzo comănduirea italiană a trimis la penzie douăzeci de generali și coloneli italieni.

Din Africa în Flandra. Toată armata statelor din Transvaal, după cucerirea Africii de sudvest germane, are să fie trimisă la frontul din Flandra în Belgie. Comandantul acestei armate din Africa este cunoscutul bur *Botha*.

Mare ofert. Se afirmă, că Italia a oferit Greciei ocuparea Tripolitaniei și a Libiei, dacă va ieși din neutralitate și va intra în război alături de împătritei înțelegeri.

R strângerea răspândirii de hărți. Ministerul r. u. oprește vânzarea și ațigarea publică de hărți ce înfățișează teritoriul din Austro-Ungaria, Germania și Turcia, și anume hărțile din editură militară în mărime de 1: 50 000 sau mai mari, asemenea și hărți comune în mărime de 1: 200 000 sau mai mari. Este interzisă și răspândirea de ilustrate sau schițe, ce reprezintă amănunțit obiecte importante din punct de vedere militar, ca de ex. căi ferate și stabilimente d'ale armatei, poduri, viaducte, canale ș. a.; căci astfel de tipărituri ar putea servi spre orientarea aviatorilor dușmani și ar ușura spionajul. Călcarea acestor dispoziții ministeriale se pedepsește cu arest până la două luni și amendă până la șase sute de coroane.

Concurs. Comisiunea economică a comitatului Sibiu va conferi pentru anul școlar 1915—1916 șase stipendii de câte 300 coroane elevilor (în deosebi tinerilor de tânăni), cari sunt din acest comitat, au terminat cel puțin școala elementară și doresc să cerceteze școala de agricultură din *Medias*, ca să-și câștige cunoștințele trebuincioase la cultivarea pământului. Cererile timbrate și însoțite cu documentele necesare (act de botez, certificate școlare ș. a.) se adresează către Comisiunea economică și se înaintează vicecomitelui comitatului nostru, unde se dau informațiuni amănunțite. Terminul concursului este 15 August n. 1915.

ceaiu, colaci, carne, ouă ș. a. a contribuit comuna pentru ajutorarea și îngrijirea bolnavilor și a celor răniți? 12. S'a făcut ceva spre ajutorarea săracilor celor duși pe câmpul de luptă? 13. Ce sumă s'a adunat pentru cei orbi și schilavi? Cu ce sume a contribuit comuna la I și al II împrumut de stat? Și s'ar putea pune și alte întrebări de felul acesta. Și pe cât s'ar crede la aparență de dificilă o astfel de muncă, pe atât de însemnată ar fi ea atunci, când toate aceste date, pe lângă câteva cuvinte, despre vitejile mai de seamă ale bravorilor noștri soldați, cari prin curajul și eroismul lor au știut să se impună comandanților lor, și să facă fală neamului, în șir alfabetic, după numele comunelor, le-am vedea cuprinse într'un mănunchiu „*albastru*”. Am rămânea de sigur uimiți în fața unui astfel de conspect statistic, de jertfele pe cari ni le-ar prezenta, ca aduse de un popor sărac și bătuit de vitregimea vremurilor. Un apel îndreptat într'o astfel de direcție, atât de pe acum, ca să se poată strânge datele cunoscute și să nu se uite, cât și la finea războiului, când vom putea să cunoaștem totul, — nu ar fi deci de prisos.

În cele următoare voi încerca până la acest dat a da un tablou sumar despre jertfele aduse în comuna Săliște, pe lângă descrierea vieții sbucumate, ca să nu se creadă, că poporul nostru, în vremuri viitoare, n'a fost la locul său. (Va urma.)

Din Sâmbăta super. primim informația, că Vineri la orele 3 p. m. o groznică furtună s'a deslăntit acolo asupra comunei și hotarului, care în timp de 10 minute, cât a ținut, a devastat întreagă recolta câmpului, rupând pomi, coperișe etc. Locuitorii au ajuns la desperare, căci se văd acum în pragul foametei, dacă nu le va sări cineva în ajutor. În decursul furtunii a căzut grindină de mărimea oului de găină, și astfel a întrecut pe cea din anul trecut, care a fost de mărimea unei nuci.

Anunț. Dela economatul seminarului archidiecezan „*Andreian*” (strada Măcelarilor Nr. 24) se pot cumpăra ferestre, cuptoare, diferite ferării, mese și alte obiecte vechi.

În Septembrie încetează luptele din Tirol. Corespondentul *Roda* al ziarului *N. Fr. Pr.* a vorbit pe câmpul de război cu un înalt ofițer, care a declarat, că s'a terminat a treia parte din vremea, când se pot purta lupte pe frontiera austro-italiană din Tirol. Pe la sfârșitul lui Septembrie, sau cel mai târziu la începutul lui Octomvrie, pe dealurile tiroliene se începe earna, care împedecă absolut orice încercări dușmane de înaintare pe teritor austriac.

Poetul și muzele. Ziarul socialist *Avanti* povestește următoarele: Poetul *D'Annunzio* a stat zilele acestea la Genua, și când a plecat a uitat să plătească socoteala dela hotel. Hotelierul s'a adresat consiliului comunal și l-a rugat să achite datoria de două mii de lire pentru șaze zile, câte a petrecut poetul în Genua. Consiliul a aflat, că suma de 2000 este prea mare și a cerut lămuriri. S'a constatat atunci, că în banii aceștia sânt socotite și cheltuielile făcute de două dame, care însoțiseră pe *D'Annunzio*. Au fost probabil muzele, care inspiră pe ilustrul scriitor și-i păzesc pașii. Consiliul comunal a achitat socoteala. Era natural.

Aniversarea războiului. Ziare din Germania emit ideea de a se sărbători ziua, când se împlinește anul dela pornirea marelui război actual. Și adevăc așa, că în această zi fiecare cetățean să aducă jertfă pentru b'nele armatei, sau pentru sprijinirea instituțiilor, care au de țință alinaarea mizeriilor produse de război. Jertfind fiecare după putință, s'ar aduna ușor câteva milioane în cel mai nobil scop.

Știri dela Lemberg. Conform însemnărilor făcute de expediții dela Lemberg, rușii au trimis din acest oraș 1800 plane și de mobile în interiorul Rusiei. S'au jăfuit peste zece mii de locuințe și s'au furat toate obiectele de valoare. — Pentru stabilirea ordinii au trebuit să se iee mijloace speciale, de oarece sub domnia rusească s'au sporit hoții și pungășii. În apropierea Lembergului se găsesc satele *Cresna*, *Rusca* și *Polsea*, unde se construieră tranșeele rusești. Acolo se mai văd rămășițe rusești, haie cu urme mari de sânge, chipiuri, arme aruncate, patroane și chiar mitraliere. Locuitorii din Lemberg, cari fac preumblări până la satele amintite, au descoperit multe morminte, unde sânt îngropați soldați austro ungari și germani. Mormintele acestea sânt îngrijite și împodobite adeseori cu flori.

Încă un erou căzut. Primim spre publicare următoarele: Subscriții, cu ochii arși în lacrimi, aducem la cunoștința tuturor rudenilor, pretenilor și cunoscuților, că mult iubitul nostru fiu *Aurel*, aspirant de învățător, a căzut pe câmpul de onoare la 3 Ianuarie n. c. în luptele dintre Lemberg și Tarnov, fiind lovit în frunte de un glonț de mitralieză dușmană. A servit la reg. 23 de honvezi comp. 3 și prin purtarea lui bună ce a avut-o la miliție, cum a avut-o și acasă la părinți, în scurt timp a ajuns plutonier, cu care rang la începutul lunei Octomvrie a. tr. a intrat în luptă, unde a stat 3 luni de zile în linia de foc. A căzut ascultând de poruncile mai marilor săi și făcându-și cu cinste datoria pentru patrie și tron. Durerea noastră e cu atât mai grea, cu cât al doilea fiu, *Iosif*, sodal de boltă, de prezent zace grav rănit în spitalul din *Linz* adus aici din Polonia rusască, unde din Decemvrie a. tr. a luptat și el ca glonț; ear al treilea și cel mai mic fiu *Victor*, care în vara aceasta a absolvat cl. VI g. la liceul de stat din Sibiu, a plecat azi 15 Iulie n. fiind asentat și el ca aspirant de voluntar, și cine ni-ar putea spune oare, mai întoarc se vor barem ei acasă? O viață întreagă am luptat cinstit pentru creșterea lor, și iată-ne azi cei mai desperați părinți. *Glodgilești*, la 2/15 Iulie 1915. Îndurerății părinți: *Petru Jugan*, paroh gr. or. *Matilda Jugan*, n. *Olariu*, preoteasă.

Intrevederea dela Atena. Ziarul „*Viitorul*” din București desminte știrea dată și de noi, că în curând ar urma să aibă loc la Atena o întrevedere între suveranii României, Bulgariei și Greciei. A fost o știre inventată.

† **Nicolau Vasu**, învățător în Arpașul de jos, comitatul Făgărașului, înrolat la regimentul de honvezi numărul 24, s'a întors greu bolnav de pe câmpul de războiu din Galiția și nu s'a mai putut reculege, ci în 10 Iunie s'a stins din viață, lăsând în jale adâncă soția și un copilăș. Fie-i somnul lin celui ce si-a făcut datoria față de tron și patrie.

Apărarea bunurilor omenești. Numeroase reuniuni culturale din statele neutrale și belgerante au înființat un comitet internațional permanent, sub prezidenția profesorului *Broda*, în scopul de a apăra drepturile omenești amenințate. Patruzeci de reuniuni și-au anunțat participarea. Reședința comitetului este în Bern.

Bioscopul Apollo. Luni și Marți în 19 și 20 ulie n. 1915, mare program de rangul prim: Calul ca apărător, tablou din viață. Cununie în aeroplan, comedie. Sclava albă, dramă morală rusească în 3 acte. M-x ca tragedian, farsă. Dacă trebuie inima să tacă, poveste de amor în 2 acte, minunat colorată.

Poșta redacției.

Dlui Dr. D. Cioloca, prof. Caransebeș. Anunțăm imediat apariția cărților cari ni se trimit. Cartea *D-voastră* însă nu ni a venit. Se va fi pierdut poate pe drum, ori se află încă la — cenzură.

Cărți și reviste.

Anuarul III al școlilor primare centrale române gr.-or. de băieți și fetite din Bressov pe anul școlar 1914—1915. Publicat de Ștefan Popovici și Grigore Popescu, directori. — Cuprinde: Din istoria școlii primare centrale române gr. or. din Brașov — Scheiu. 1850—1860. Vorbiri ocazionale, rostite de directorul Ștefan Popovici. Personalul didactic e compus: la școala de băieți din 1 director și 6 învățători, la școala de fetite din 1 director și 7 învățători și învățătoare, toți definitivii. Au fost mobiliizați 6 înși. Școala primară de băieți a avut 294 elevi, cea de fetite 271 eleva. Biblioteca învățătorilor conține 1566 volume, cea școlară 270 volume. Școlile sânt înzestrate cu colecțiunile necesare și administreză câteva fonduri înființate de corpul învățătoresc.

Note și impresii.

Lecții nedorite. Câțiva publiciști ardeleni, refugiați la București, urmează și astăzi să împartă lecții de politică bărbaților de stat ai României și scriitorilor din țară. La aceste lecții, de patriotism și de conduită națională, dă răspunsul firesc și meritat un ziar guvernamental, *Viitorul*, zicând între altele: „Scriitorii români din regatul nostru au de sigur maturitatea necesară, ca să-și croiască fără inovațiuni speciale și din proprie inițiativă calea de urmat. Luăm act însă cu regret de ori care dintre manifestările acestea, cari ne îndreptățesc să vedem în ele o lipsă de înțelegere, tocmai astăzi, a celor mai de seamă interese ale țării și ale neamului românesc.”

Refugiații noștri, cei neinteresați și lipsiți de gânduri ascunse, vor cântări oare judecata aceasta a *Viitorului* de astăzi, ori preferă și mai departe pe a viitorului de mâne?

Frutti d' Italia. Un ziar din Lille, oraș însemnat francez ocupat de trupe germane, tipărește următoarea vorbă isteată despre politica lui *Sonnino*: „*Frutti d' Italia* este o vestită mâncare italiană, și se gătește astfel: Luăm un pumn bun de mojie, li adăogăm clătănând încet pe de două ori atata șiretlic, și punem apoi nițel sentiment de onoare tocată mărunț; masa întreagă se mestecă cu o cantitate suficientă de spirit problematic, dres mai întâi cu stropi mincinoși, și se toarnă toată în tigaea necredinții; d' asupra se poate presăra ceva duh poetic răsuflat; după aceasta se lasă așa zece luni să clocoțeașă mereu la focul lăcomiei; spuma de onoare, ce s'ar ridică la suprafață, se lapădă cu grijă, și mâncarea *Frutti d' Italia* e gata. Se păstrează la răcoare: *Ioan Morar*, soldat și bucătar de ocazie.”

Nr. 45/1915 par. (100) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II-a **Bedeleu**, aparținătoare tractului prot. al Lupșii, devenit vacant prin demisionarea parohului Ioan Sava, pe baza ordinului Prea Venerabilului Consistor ddo 13 Ianuarie a. c. Nr. 14337/1914 Bis. și în sensul normelor în vigoare se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Reflecții la acest post își vor așterne cererile concursuale, instruite în sensul normelor în vigoare, Prea onoratului oficiu protopresbiterial al tractului Lupșa, cu sediul în Ofenbaia (Aranyosbánya), cu acțiunea prealabilă încuviințare se vor prezenta și în comună pentru a cânta, eventual a celebra și a cuvânta și peste tot a face cunoștință cu poporul.

Din ședința extraordinară a comitetului parohial din Bedeleu, ținută la 11 Mai v. 1915.

Eugen Muntean Ioan Popița Ilarie Muntean
adm. par. și preș. notar. episcop I.

Ad. Nr. 269/1915. Văzut și aprob.

Vasile Gan
protopresb.

Nr. 463/1915 of. prot. (101) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc la școala noastră conf. gr. or. română din **Selnița** (Erdőszállás) protopresbiteratul „Cetatea de peatră”, prin aceasta se publică concurs în „Telegraful Român” cu termen de **30 zile**, dela prima apariție.

Emolumentele învățătoresci sunt:

1. Salarul legal: a) dela comuna bisecească, din repartitia dela popor 300 cor., b) dela P. V. Consistor arh. cf. decisului Nr. 1280/912 Școl. 300 cor., c) Restul dela stat votat prin rescriptul ministerial din 9 Martie a. c. Nr. 138644.

2 1/4 jug. de grădină și

3. cvartir corespunzător în natură.

Alesul are să se conformeze îndatoririlor cuprinse în normele autonome în vigoare.

Concurenții să-și înainteze cererile de concurs, provăzute cu documentele recerute, subsemnatului oficiu și să se prezenteze în

comună, spre a face cunoștință cu poporul și referințele locale, în termenul deschis.

Lăpușul unguresc, (Magyarlápós), 25 Iunie 1915.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului „Cetatea de peatră” în cot-legere cu comitetul parohial din Selnița.

Andrei Ludu
protopop.

Nr. 287/1915. (102) 3-3

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima lui apariție în „Telegraful Român”, pentru întregirea posturilor de învățători la școlile noastre confessionale din comunele:

1. **Idicel sat**, pe lângă emolumentele: a) în bani: dela popor 600 coroane, iar dela stat ajutor până la suma cerută de lege. b) în natură: cvartir, grădină și lemne de foc.

2. **Jabenița**, emolumentele: a) în bani: 600 coroane dela popor, iar restul din ajutor dela stat. b) în natură: cvartir, grădină și lemne de foc, compute în 20 coroane la salar.

3. **Râpa superioară**, emolumentele: a) în bani: dela popor 1000 coroane, iar restul din ajutor dela stat, b) în natură: cvartir, grădină și lemne de foc compute la salar.

Învățătorii anteriori dela aceste școli au beneficiat de ajutorul dela stat.

Aleșii învățători sunt obligați, pelângă celelalte îndatoriri impuse de regulamentul școlar, să cultive grădina școlară instruind pe elevii în legmărit și pomărit. Să formeze cu elevii cor, să-i conducă în Dumineci și sărbători la biserică spre a cânta răspunsurile dela sfta liturgie.

Concurenții vor așterne cererile lor, provăzute cu documente de lipsă (Estras de botez, Testimoniu școlar, Absolutor pedagogic, Diploma de învățător și eventuale atestate de serviciu) la subsemnatul oficiu, în termenul arătat, având a se prezenta înaintea poporului într-o Duminecă ori sărbătoare spre a cânta.

Reghin, 27 Iunie 1915.

Oficiul protopresbiterial al Reghinului în cot-legere cu comitetele parohiale.

Vasile Duma
protopop.

Un tinăr

din familie bună, absolvent de 3 sau 4 clase gimnaziale, reale sau civile, află loc de **practicant** la Firma

(99) 3-3

Ioan Comșa & Fiu
Saliște-Szelistye (Szebenmegye).

A apărut

în editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane

Testamentul

marelui arhiepiscop-mitropolit

Andrei baron de Șaguna,

și se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** cu pretul de **50 fileri** expedat prin postă + **5 fileri** porto postal.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**:

Contribuțiuni istorice

privitoare la

trecutul Românilor de pe pământul crăiesc.

Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea d-ilor: Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan de Preda, Dr. Lucian Borcea, Dr. Ioan Lupăș, Dr. Ion Mateiu și Dr. Silviu Dragomir.

Pretul 4 cor. + porto 30 fil.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiiu**:

Frumoasa din Nor

și alte povești

de **E. Hodoș.**

Pretul 2:50 cor. + porto 20 bani.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **38 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **27 cor.**

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, în orișicare mărime, pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane

Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

I.

- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipt
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Învierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Răstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormânt
- Învierea Domnului
- Înălțarea — Floriile
- Tăierea împrejur
- Nașterea Maicei Domnului
- Pogorârea Duhului sfânt
- Nașterea sfântului Ioan Botezătoru
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

II.

- Iisus pe Cruce
- Înălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.

- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumtru călare
- Sfântul George
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Arhanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

IV.

- Arhanghelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zaharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35-	40-60	51-80	70-	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28-	34-60	42-	56-	70-	cor. foarte fine.
fine	26-60	29-40	46-20	56-	72-50	23-10	27-30	40-60	49-	65-80	20-30	23-80	35-	43-40	60-20	18-20	21-	30-80	39-20	56-	fine.
simple	14-	16-10	18-20	26-50	36-40	12-60	14-	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14-	21-70	29-40	9-80	10-50	11-90	60	26-60	simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tînichia și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din orișicare fel de materii și de orișicare culoare pe lângă condițiile cele mai favorabile